

PRIJATÉ TEXTY

P9_TA(2021)0501

Vplyv organizovanej trestnej činnosti na vlastné zdroje EÚ a na zneužívanie finančných prostriedkov EÚ

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. decembra 2021 o vplyve organizovanej trestnej činnosti na vlastné zdroje EÚ a na zneužívanie finančných prostriedkov EÚ s osobitným zreteľom na zdieľané riadenie z hľadiska auditu a kontroly (2020/2221(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 310, 317 a 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (smernica o ochrane finančných záujmov)¹,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012³ (nariadenia o rozpočtových pravidlách),
- so zreteľom na správy úradu OLAF za rok 2019 a za rok 2020 a na výročné správy o činnosti dozorného výboru úradu OLAF za rok 2019 a za rok 2020,
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 01/2019 s názvom Boj proti podvodom súvisiacim s výdavkami EÚ: potrebné opatrenia,
- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 06/2019 s názvom Boj proti podvodom v rámci výdavkov EÚ v oblasti súdržnosti: riadiace orgány musia

¹ Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29.

² Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 43.

³ Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1.

posilniť odhaľovanie, reakciu a koordináciu,

- so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 13/2021 s názvom Úsilie EÚ v boji proti praniu špinavých peňazí v bankovom sektore je roztrieštené a vykonávanie je nedostatočné,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 28. apríla 2019 s názvom Stratégia Komisie pre boj proti podvodom: posilnené opatrenia na ochranu rozpočtu EÚ (COM(2019)0196) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Posúdenie rizika podvodov (SWD(2019)0171),
- so zreteľom na správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 3. septembra 2020 s názvom 31. výročná správa o ochrane finančných záujmov Európskej únie – Boj proti podvodom – 2019 (správa o ochrane finančných záujmov) (COM(2020)0363) a na sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 a SWD(2020)0160),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/785 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre boj proti podvodom a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 250/2014¹,
- so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry²,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1798 z 23. októbra 2019, ktorým sa vymenúva hlavný európsky prokurátor Európskej prokuratúry³,
- so zreteľom na článok 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a na Protokol č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality,
- so zreteľom na správu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) za rok 2019 s názvom Podvod a korupcia v európskych štrukturálnych a investičných fondoch – Poukázanie na spoločné systémy a preventívne opatrenia⁴,
- so zreteľom na usmernenia týkajúce sa národných stratégií pre boj proti podvodom vypracované pracovnou skupinou expertov z členských štátov pod vedením a koordináciou oddelenia pre prevenciu, nahlasovanie a analýzu podvodov pri Európskom úrade pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“)⁵, ktoré boli zverejnené 13. decembra 2016,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. apríla 2021 o stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 (COM(2021)0170),
- so zreteľom na štúdiu zverejnenú generálnym riaditeľstvom Európskeho parlamentu pre

¹ Ú. v. EÚ L 172, 17.5.2021, s. 110.

² Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1.

³ Ú. v. EÚ L 274, 28.10.2019, s. 1.

⁴ <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

⁵ <https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/EN-ORI-General%20Guidelines%20on%20National%20Anti-Fraud%20Strategies%20ARES%282016%296943965.pdf>

vnútorné politiky 7. júla 2021 s názvom Dosah organizovanej trestnej činnosti na finančné záujmy EÚ,

- so zreteľom na balík štyroch legislatívnych návrhov Komisie na harmonizáciu pravidiel EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (AML/CFT), uverejnený 20. júla 2021,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júla 2021 o ochrane finančných záujmov EÚ – boj proti podvodom – výročná správa za rok 2019¹,
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanoviská Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0330/2021),
- A. keďže finančná a hospodárska trestná činnosť zahŕňa korupciu, podvody, nátlak, násilie, kolúziu, machinácie a zastrašovanie v záujme dosiahnutia nezákonného zisku, pričom finančné prostriedky nezákonného pôvodu sú utajované prostredníctvom prania špinavých peňazí a prípadne použité na ďalšie nezákonné účely vrátane financovania terorizmu;
- B. keďže podľa Európskeho dvora audítorov (EDA) sa predchádzaniu podvodom nevenuje dostatočná pozornosť a Komisii chýbajú komplexné informácie o rozsahu, povahe a príčinách podvodov;
- C. keďže v EÚ pôsobí čoraz väčší počet organizovaných zločineckých skupín, ktoré majú často cezhraničný dosah; keďže tento problém je čoraz spletitejší, keďže vďaka globalizácii a novým technológiám vznikajú nové zločinecké trhy a nové spôsoby ich fungovania; keďže organizácie mafiánskeho typu sú obzvlášť aktívne pri pokusoch o zmocnenie sa finančných prostriedkov EÚ v rôznych členských štátoch;
- D. keďže technológie prinášajú nové možnosti v oblasti odhaľovania a monitorovania, v dôsledku čoho sa zefektívňuje práca vyšetrovateľov a umožňuje navrhovanie inteligentnejších opatrení na presadzovanie práva;

Finančné prostriedky EÚ ovplyvnené organizovanou trestnou činnosťou

1. zdôrazňuje, že organizovaná trestná činnosť preukázala vysoký stupeň infiltrácie do sociálnej, politickej hospodárskej, finančnej, podnikateľskej a administratívnej štruktúry členských štátov, ako aj schopnosť prať v legálnej ekonomike obrovské príjmy z trestnej činnosti vrátane tej, ktorá bola spáchaná proti finančným záujmom EÚ, čo predstavuje vážnu hrozbu pre slobody občanov EÚ; v súvislosti s tým zdôrazňuje, že organizovaná trestná činnosť vážne ohrozuje demokraciu a právny štát a že boj proti korupcii a infiltrácii organizovanej trestnej činnosti do legálnej ekonomiky je nevyhnutný na zaručenie rovnakého zaobchádzania pred zákonom, ochranu práv a blaha občanov, predchádzanie zneužívaniu a zabezpečenie zodpovednosti verejných činiteľov; domnieva sa, že je potrebná spoločná koordinovaná reakcia EÚ a jej

¹ Prijaté texty, P9_TA(2021)0337.

členských štátov;

2. konštatuje, že oblasťou, v ktorej sú škody páchané organizovanou trestnou činnosťou obzvlášť významné, sú podvody v oblasti príjmov vrátane colných podvodov; konštatuje, že tieto podvody sú významnou súčasťou podvodov v oblasti príjmov; konštatuje, že tento druh podvodu sa často pácha falšovaním dovozných vyhlásení, používaním falošných dokladov na deklarovanie tovaru a nepravdivým vyhlásením pôvodu tovaru s cieľom obísť antidumpingové clá EÚ; poznamenáva, že EDA nedávno poukázal na nedostatky v právnych predpisoch o colných kontrolách a ich uplatňovaní, čo vedie k nedostatočnej harmonizácii, hodnoteniu rizika a výmene informácií v rámci Únie a medzi členskými štátmi; je znepokojený tým, že táto situácia vytvára možnosti pre organizovanú trestnú činnosť na využitie slabých stránok súčasného systému a oberanie Únie a jej členských štátov o príjmy; konštatuje, že colné podvody sa často páchajú aj tým, že sa deklaruje hodnota tovaru dovážaného do EÚ v nižšej výške, čím podvodníci môžu zabrániť plateniu vyšších sadzieb dovozného cla; konštatuje, že systémy podhodnotenia, ktoré v posledných rokoch vyšetroval úrad OLAF, sa týkajú najmä tovaru dovážaného z Číny; víta prácu úradu OLAF pri vyšetrovaní týchto prípadov, ktorá znížila odhadované straty rozpočtu EÚ z viac ako 1 miliardy EUR v roku 2017 na 180 miliónov EUR¹; zdôrazňuje, že napriek tomuto pozitívnemu vývoju musí pokračovať úsilie v boji proti podvodom s podhodnocovaním, keďže systémy podvodov sa vyvíjajú a vznikajú nové modely, najmä v oblasti elektronického obchodu;
3. konštatuje, že podvody v oblasti dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) sú ďalšou veľkou zložkou podvodov v oblasti príjmov; konštatuje, že podvody v oblasti DPH sú vymedzené ako vyhýbanie sa platbe DPH alebo podvodné požadovanie vrátenia DPH od vnútroštátnych orgánov v nadväznosti na nezákonný reťazec transakcií; konštatuje, že najbežnejšími formami podvodov v oblasti DPH sú podvody v rámci Spoločenstva založené na chýbajúcom obchodnom subjekte, podvody v elektronickom obchode a podvody v súvislosti s colným režimom 42; poukazuje na to, že odvetvie palív je jedným z odvetví, ktoré sú najviac ohrozené podvodmi v oblasti DPH, pričom zločinecké siete zneužívajú pravidlá oslobodenia od DPH a cenové rozdiely medzi rôznymi druhmi palív, čo vedie k obrovským stratám daňových príjmov; je znepokojený skutočnosťou, že sa preukázalo, že zločinecké skupiny si vymieňajú poznatky, informácie a spravodajské informácie v oblasti podvodov v oblasti DPH, pričom vo veľkej miere využívajú nové technológie, alternatívne kryptomeny a nedostatky v zákonných podnikateľských štruktúrach s cieľom posilniť a zatajiť svoju trestnú činnosť, pričom vytvárajú zisky z podvodov v oblasti DPH v hodnote mnoho miliárd eur; zdôrazňuje skutočnosť, že podľa hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA) v Európskej únii z roku 2021, ktoré vypracoval Europol, podvody v oblasti DPH páchajú ľudia, ktorí dobre poznajú systém DPH, právne predpisy a daňové postupy; považuje za poľutovaniahodné systémové nedostatky súčasného systému DPH v rámci Spoločenstva a nedostatočnú výmenu informácií medzi členskými štátmi;
4. vyjadruje poľutovanie nad tým, že subvencie sú oblasťou na výdavkovej strane rozpočtu Únie ovplyvňovanou podvodmi; s hlbokým znepokojením konštatuje, že podľa správ Europolu sa počet takýchto prípadov v priebehu rokov neustále zvyšuje; poznamenáva, že k subvenčným podvodom dochádza v mnohých oblastiach výdavkov EÚ, ako je poľnohospodárska politika, politika súdržnosti, výskum a vývoj a

¹ Správa úradu OLAF za rok 2020.

environmentálna politika; so znepokojením konštatuje, že podvodné žiadosti o granty a verejné súťaže EÚ sa zvyčajne zakladajú na nepravdivých vyhláseniach, správach o pokroku a faktúrach; podčiarkuje, že mnohé z týchto podvodných činností vykonávajú organizované zločinecké skupiny vrátane gangov mafiánskeho typu;

5. poznamenáva, že organizovaná trestná činnosť môže okrem zjavného nebezpečenstva pre verejný poriadok a verejnú bezpečnosť vyplývajúceho z prejavov násilia typických pre zločinecké organizácie spôsobovať aj rovnako závažné problémy v podobe prenikania do legálnej ekonomiky a s tým súvisiaceho správania, ktoré vedie ku korupcii verejných činiteľov, dôsledkom čoho je infiltrácia do inštitúcií a orgánov verejnej správy; opakuje svoju výzvu, aby sa EÚ bezodkladne stala plnohodnotným členom Skupiny štátov proti korupcii (GRECO); zdôrazňuje, že treba poskytnúť dostatočné zdroje systému súdnictva a využívať všetky dostupné nástroje konzistentne vo všetkých členských štátoch na odhaľovanie podvodov a finančnej, ako aj hospodárskej trestnej činnosti a boj proti nim;
6. zdôrazňuje, že spoločná poľnohospodárska politika (ďalej len „SPP“) je najväčšou položkou v rozpočte EÚ, ktorá predstavuje 31 % celkových rozpočtových výdavkov na obdobie 2021 – 2027; zdôrazňuje nevyhnutnosť riadneho fungovania kontrolných systémov SPP na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, aby sa zabezpečila účinná ochrana finančných záujmov EÚ a jej občanov pred akýmkoľvek zneužitím finančných prostriedkov EÚ; berie na vedomie osobitný dosah, ktorý má organizovaná trestná činnosť pre zneužívanie finančných prostriedkov vyčlenených na SPP; opakovane vyjadruje znepokojenie nad tým, že súčasná štruktúra dotácií SPP podnecuje zaberanie pôdy zločineckými a oligarchickými štruktúrami; zdôrazňuje, že oligarchické štruktúry sú v porovnaní s organizovanými zločineckými skupinami rovnako alebo viac finančne škodlivé pre SPP a že identifikácia týchto štruktúr je pre ochranu skutočných poľnohospodárov nevyhnutná; zdôrazňuje, že poľnohospodári musia byť chránení pred zavražďovaním zločineckými skupinami, ktoré sa snažia získať dotácie na ich pôdu; zdôrazňuje, že nedostatočná transparentnosť v kombinácii s korupciou umožňujú zločineckým skupinám zahládzať ich činnosť a zamedzovať tomu, aby sa finančné prostriedky EÚ dostali k zamýšľaným príjemcom; opakovane konštatuje, že v tejto súvislosti je nevyhnutné rozvíjať vlastné právne nástroje proti zaberaniu pôdy na úrovni Únie a umožniť efektívnu výmenu informácií; dôrazne opakuje, že je potrebné zlepšiť spoluprácu medzi Komisiou a členskými štátmi;
7. zdôrazňuje, že vytvorenie centralizovanej interoperabilnej databázy so štandardizovanými a vysokokvalitnými údajmi zobrazujúcimi priamych a konečných príjemcov dotácií EÚ je kľúčové na identifikáciu podvodníkov, zločineckých sietí a oligarchických štruktúr a na zabránenie tomu, aby tieto subjekty zneužívali finančné prostriedky EÚ; zdôrazňuje, že takáto databáza by výrazne posilnila schopnosť orgánov presadzovania práva vymáhať zneužitie finančné prostriedky; zdôrazňuje, že na vytvorenie takejto databázy sa musí zlepšiť interoperabilita medzi existujúcimi vnútroštátnymi databázami a databázami na úrovni EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali pri vytváraní takejto centralizovanej databázy v súlade s rozhodnutiami Európskeho súdneho dvora; zdôrazňuje, že informácie musia byť primeranej kvality a musia byť dostupné v štandardizovanom formáte, aby sa mohli vymieňať a zhromažďovať automatizovaným spôsobom; zdôrazňuje, že príjemcovia musia mať jedinečný identifikátor, ktorý zabezpečí ich vysledovateľnosť v členských štátoch a fondoch nezávisle od metódy riadenia; zdôrazňuje, že využívanie nových technológií, ako sú komplexné digitálne pozemkové registre, je nevyhnutné pri

zvyšovaní transparentnosti, účinnom zhromažďovaní údajov a zmiernovaní rizika, čím sa v konečnom dôsledku obmedzujú príležitosti pre podvodníkov; víta úsilie Komisie o rozšírenie využívania takýchto technológií a vyzýva všetky členské štáty, aby urýchlili zavádzanie týchto riešení; poukazuje na potrebu väčšej kontroly zo strany Komisie alebo príslušných agentúr, a to aj pokiaľ ide o hospodárske zvieratá, a najmä pokiaľ ide o finančné prostriedky poskytované na kus dobytku, ktorých skutočná existencia musí byť riadne overená;

8. poukazuje na to, že koncentrácia podpory príjmov v poľnohospodárstve je spôsobená najmä priamymi platbami na plochu; zdôrazňuje potrebu cielenejšej podpory a lepšej rovnováhy medzi veľkými a malými príjemcami na úrovni členských štátov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že stanovenie stropu v novej SPP je naďalej dobrovoľné; vyzýva členské štáty, aby využívali rôzne prerozdelenie nástrojov v rámci novej SPP ako opatrenie proti zneužívaniu poľnohospodárskych fondov a na ich spravodlivejšie rozdelenie; kritizuje skutočnosť, že na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady v júli 2020 sa členské štáty jednostranne rozhodli nezaviesť maximálne sumy pre fyzické osoby v rámci prvého alebo druhého piliera, čím sa predišlo prijatiu rozhodnutia v rámci trojstranných rokovaní o reforme SPP;
9. zdôrazňuje, že členské štáty sú zodpovedné za poľnohospodárske fondy EÚ v rámci zdieľaného riadenia s Komisiou; domnieva sa, že nový model vykonávania a nové národné strategické plány môžu byť príležitosťou na posilnenie kontrol zo strany členských štátov a Komisie týkajúcich sa rozdeľovania a riadenia finančných prostriedkov, ak členské štáty majú zavedené účinné systémy riadenia a kontroly, a na zvýšenie informovanosti orgánov zodpovedných za udeľovanie grantov o možnostiach podvodu; zdôrazňuje, že zásada jednotného auditu by mala pomôcť zmierniť tlak na poľnohospodárov a že kontroly by nemali viesť k zbytočnej alebo dodatočnej administratívnej záťaži pre malých a stredných poľnohospodárov; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam výmen medzi európskymi aktérmi v oblasti presadzovania práva a orgánmi zodpovednými za uvoľňovanie finančných prostriedkov s cieľom vopred zaistiť čo najväčšiu informovanosť o možných podvodoch;
10. vyzýva Komisiu, aby zvýšila informovanosť členských štátov o organizovanej trestnej činnosti, pokiaľ ide o daňové úniky, korupciu a nezákonné praktiky (ako sú tzv. vreckové zmluvy) v súvislosti s pozemkovými transakciami, a aby ich podporovala v boji proti takejto trestnej činnosti;
11. domnieva sa, že by sa malo vynaložiť maximálne úsilie na zabezpečenie toho, aby nový model vykonávania SPP nevedol k zníženiu miery čerpania finančných prostriedkov SPP konečnými príjemcami v dôsledku neúmyselných chýb, nedostatočnej transparentnosti pravidiel alebo nedostatku primeraných informácií, najmä v počiatočnom období vykonávania;
12. zdôrazňuje potrebu osobitne prispôbeného systému predchádzania podvodom s cieľom zabrániť akémukoľvek zneužitiu poľnohospodárskych fondov EÚ; poukazuje na to, že hoci sa počet prípadov podvodov v posledných rokoch výrazne znížil, opatrenia na boj proti podvodom by mali zostať vysokou prioritou EÚ a členských štátov; zdôrazňuje, že finančné prostriedky EÚ sa musia vymáhať včas, a víta ustanovenia v horizontálnom nariadení SPP o primeraných sankciách ako účinných odstrašujúcich prostriedkoch;

13. konštatuje, že úrad OLAF je zodpovedný za boj proti podvodom pri platbách v rámci SPP a že otvorené prípady sú založené na informáciách od členských štátov alebo na správach od postihnutých občanov, ktorí môžu byť následne vystavení odvetným opatreniam; okrem toho zdôrazňuje, že prípady úradu OLAF sú prísne dôverné a po ich uzavretí nie sú široko medializované; žiada preto, aby boli oznamovatelia chránení a aby si orgány vyšetrujúce podvody v členských štátoch vymieňali najlepšie postupy v tejto oblasti;
14. zdôrazňuje potrebu monitorovať poľnohospodárske platobné agentúry v členských štátoch, zaručiť ich formálnu aj neformálnu nezávislosť a zosúladiť ich činnosť s pravidlami EÚ, pričom v tejto súvislosti môžu kontroly na mieste, okrem iných opatrení, viesť k lepšiemu systému kontroly;
15. zdôrazňuje, že nariadenie o rozpočtových pravidlách, najmä jeho článok 61, sa musí dodržiavať a vykonávať vo všetkých členských štátoch a uplatňovať na všetky platby z fondov EÚ vrátane priamych platieb pre poľnohospodárstvo;
16. naliehavo vyzýva Komisiu, aby navrhla centralizovaný mechanizmus podávania sťažností pre celú Úniu s cieľom podporiť tých jednotlivcov, ktorí sa musia vyrovnávať s nekalými praktikami zaberania pôdy a so zastráňovaním zločineckými organizáciami, a to tak, že im poskytne možnosť urýchlene podať sťažnosť Komisii;
17. vyzýva členské štáty, aby urýchlene vykonávali smernicu (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie¹ (smernica o oznamovateľoch) a aby do procesu vykonávania začlenili právne záruky pre jednotlivcov a nezávislé orgány, ktoré odhaľujú korupciu, vrátane novinárov, oznamovateľov, nezávislých médií a protikorupčných mimovládnych organizácií; vyzýva všetky členské štáty, aby vytvorili komplexné rámce ochrany oznamovateľov; potvrdzuje naliehavosť tejto požiadavky vzhľadom na správy o čoraz častejších fyzických útokoch na novinárov, náraste počtu strategických žalôb proti verejnej účasti a používaní bezpečnostných právnych predpisov prijatých v zrýchlenom konaní v niektorých členských štátoch, ktorými sa kriminalizuje šírenie obrazov alebo údajov týkajúcich sa príslušníkov orgánov presadzovania práva, čím sa bráni v novinárskej práci a obmedzuje zodpovednosť vnútroštátnych orgánov;
18. so znepokojením poznamenáva, že Komisia a OLAF identifikovali, že páchatelia sa najčastejšie dopúšťajú podvodov vo verejných súťažiach a vo verejnom obstarávaní; konštatuje, že kolúzia medzi jednotlivcami a organizáciami, používanie falošných faktúr, vytváranie falošných spoločností a dokumentov a presmerovanie finančných prostriedkov z ich pôvodného účelu sú bežnými spôsobmi, ako oslabiť postupy verejného obstarávania; poukazuje na to, že podvodné schémy sú často vykonávané na nadnárodnej úrovni a môžu sa dotýkať viacerých krajín (v EÚ i mimo nej), čo spôsobuje ich ťažšiu identifikáciu a zrušenie; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v mnohých členských štátoch neexistujú osobitné právne predpisy proti organizovanej trestnej činnosti; zdôrazňuje, že včasná spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva je kľúčovým prvkom účinnej reakcie na nadnárodnú trestnú činnosť; vyzýva príslušné orgány EÚ a vnútroštátne orgány, aby zlepšili interoperabilitu svojich systémov, uľahčili včasnú výmenu informácií a posilnili spoluprácu a spoločné operácie na boj proti nadnárodnej organizovanej trestnej činnosti; žiada preto, aby sa

¹ Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17.

posilnila nadnárodná povaha boja proti podvodom a harmonizácia trestnoprávných predpisov v členských štátoch s cieľom bojovať proti organizovanej trestnej činnosti, čo má zásadný význam; nabáda Komisiu, aby vypracovala spoločný rámec pravidiel, ktorý by členským štátom umožnil postúpiť trestné konanie inému členskému štátu s cieľom vyhnúť sa súbežným vyšetrovaniam;

19. poznamenáva, že pandémia ochorenia COVID-19 vytvára nové príležitosti pre páchatel'ov podvodov a organizovanú trestnú činnosť; so znepokojením konštatuje, že agentúra Europol zaznamenala nárast trestnej činnosti súvisiacej s koronavírusom vo forme počítačovej kriminality, podvodov a falšovania, a to aj v prípade zdravotníckeho vybavenia a osobných ochranných prostriedkov (OOP); pripomína podvody a falošné ponuky očkovacích látok, ktoré krajiny EÚ odhalili, ako to bolo v jednom z mnohých škodlivých príkladov, keď sa páchatelia pokúšali predat' viac než 1,1 miliardy dávok vakcín za celkovú cenu viac ako 15,4 miliardy EUR; zdôrazňuje, že hrozba nezákonného predaja falošných digitálnych COVID-19 preukazov rýchlo rastie, pričom vo viacerých členských štátoch bolo identifikovaných mnoho takýchto prípadov;
20. je znepokojený závermi správy o ochrane finančných záujmov, v ktorej sa zistilo, že sedem členských štátov odhalilo v roku 2019 podvody súvisiace so zdravotníckou infraštruktúrou a že zdravotnícka infraštruktúra bola obzvlášť postihnutá porušením pravidiel verejného obstarávania; poukazuje na to, že odkázanosť na mimoriadne postupy verejného obstarávania počas krízy spôsobenej ochorenia COVID-19 mohla tieto problémy ešte zhoršiť; zdôrazňuje, že postupy v núdzových situáciách musia dodržiavať rovnaké normy transparentnosti a zodpovednosti ako riadne postupy; vyzýva Komisiu a orgány členských štátov, aby doplnili tieto postupy využívaním nástrojov na zmierňovanie rizika so zameraním na prevenciu, ako aj prostredníctvom komplexných kontrol a dohľadu *ex post*;
21. je mimoriadne znepokojený predpokladmi agentúry Europolu, že recesia nastupujúca po pandémii vytvorí nové príležitosti pre organizovanú trestnú činnosť; varuje pred tým, že organizovaná trestná činnosť sleduje tok peňazí, a preto nebývalý nárast výdavkov EÚ vyčlenených v rámci plánu obnovy NextGenerationEU predstavuje hlavné riziko zneužitia finančných prostriedkov organizovanou trestnou činnosťou; zdôrazňuje, že tento bezprecedentný nárast výdavkov sa musí pokryť náležitými zdrojmi, ktoré sa pridelia príslušným inštitúciám, ktoré tvoria rámce EÚ a vnútroštátne rámce na boj proti korupcii, podvodom a organizovanej trestnej činnosti; v tejto súvislosti pripomína, že používanie nových technológií, ako je databáza Arachne a systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES), by sa malo stať povinným prvkom plnenia rozpočtu EÚ; opakuje svoju výzvu Rade, aby súhlasila s pridaním 40 audítorských miest v EDA, a svoju výzvu adresovanú úradu OLAF a Európskej prokuratúre, aby zabezpečili vyčlenenie dostatočných zdrojov na odhaľovanie a stíhanie trestnej činnosti zameranej na NextGenerationEU;
22. zdôrazňuje, že organizovaní zločinci, najmä zločinci mafiánskeho typu, sú už známi tým, že aj v minulosti zameriavali svoju činnosť na energiu z obnoviteľných zdrojov; varuje, že vzhľadom na to, že zločinecké organizácie už v tomto odvetví pôsobia, môžu sa ľahko zmocniť finančných prostriedkov vyčlenených na ekologickú transformáciu, ktoré predstavujú významný percentuálny podiel finančných prostriedkov NextGenerationEU;
23. so znepokojením poukazuje na javy, ktoré pomáhajú organizovanej trestnej činnosti,

ako je legalizácia príjmu z trestnej činnosti, počítačová kriminalita, podvody v oblasti dokladov, korupcia, falošná registrácia a využívanie schránkových spoločností; zdôrazňuje, že tieto javy ovplyvňujú schopnosť orgánov efektívne monitorovať, či peniaze EÚ sú míňané na zamýšľané účely;

Odhady finančných dôsledkov organizovanej trestnej činnosti

24. vyjadruje znepokojenie nad tým, že úloha odhadovania rozsahu a závažnosti vplyvu organizovanej trestnej činnosti na rozpočet EÚ bola opakovane posúdená ako mimoriadne ťažká alebo dokonca nemožná, okrem iného z dôvodu rozdielnych vymedzení organizovanej trestnej činnosti v jednotlivých členských štátoch a nedostatku spoľahlivých odhadov, pokiaľ ide o posúdenie situácie, čo komplikuje úsilie o koordináciu opatrení a vyšetrovanie a stíhanie prípadov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia a vnútroštátne orgány nemajú k dispozícii dostatočné informácie o rozsahu, povahe a príčinách podvodov a doteraz nevykonali žiadne dôsledné posúdenie neodhalených podvodov; zdôrazňuje, že nedostatok spoľahlivých odhadov bráni presnému posúdeniu situácie, čo brzdí boj proti organizovanej trestnej činnosti; vyzýva príslušné vnútroštátne orgány, aby zlepšili zber údajov a zvýšili spoľahlivosť údajov oznamovaných Komisii; vyzýva Komisiu, aby sa koordinovala a spolupracovala s orgánmi členských štátov s cieľom vykonať komplexné posúdenie skutočnej veľkosti, povahy a príčin podvodov v celej EÚ za účasti príslušných agentúr EÚ pri spolupráci s partnermi zo susedných krajín EÚ;
25. konštatuje, že v správe o ochrane finančných záujmov za rok 2019 sa uvádza, že na strane výdavkov bolo odhalených 514 podvodných nezrovnalostí s finančnou hodnotou 381,4 milióna EUR a na strane príjmov 425 podvodných nezrovnalostí v celkovej výške 79,7 milióna EUR; zdôrazňuje, že tieto čísla nezachytávajú skutočný rozsah podvodov, ktorý bude pravdepodobne oveľa väčší; ďalej zdôrazňuje, že nie všetky podvody páchajú organizované zločinecké skupiny, najmä na výdavkovej strane sa podvodov často dopúšťajú jednotlivci alebo spoločnosti jednotlivito a môžu do nich byť zapojené dokonca aj osoby vo vysokých verejných funkciách alebo vládni úradníci;
26. poznamenáva, že na základe nedávnych štúdií 2,7 % až 3,6 % celkových výdavkov na verejné obstarávanie EÚ poberá organizovaná trestná činnosť; vyjadruje poľutovanie nad tým, že z toho vyplýva, že v období 2014 – 2020 mohlo byť z Kohézneho fondu EÚ zneužitých v rámci organizovanej trestnej činnosti 1,9 miliardy až 2,6 miliardy EUR; poznamenáva, že spoľahlivosť týchto odhadov je s ohľadom na nedostatok dostupných údajov síce relatívna, no i tak poukazujú na vážnosť tohto problému;
27. so znepokojením zdôrazňuje, že korupcia je neoddeliteľnou súčasťou takmer všetkých činností zločineckých organizácií a že predstavuje vážnu hrozbu pre finančné záujmy EÚ, pričom odhadovaná strata HDP sa pohybuje od 170 miliárd EUR do 990 miliárd EUR a náklady EÚ sú vo výške viac ako 5 miliárd EUR ročne len na časť rozpočtu týkajúcu sa verejného obstarávania¹;
28. vyjadruje poľutovanie nad tým, že podľa agentúry Europol dochádza ročne k strate 10 až 60 miliárd EUR, ktoré získavajú organizované zločinecké skupiny prostredníctvom

¹ Rand Europe, 2016, *The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption: Annex II: Corruption. (Náklady v prípade nekonania na úrovni EÚ v oblasti organizovanej trestnej činnosti a korupcie: Príloha II: Korupcia.)*

osobitnej formy podvodu v oblasti DPH, konkrétne podvodom v rámci Spoločenstva založenom na chýbajúcom obchodnom subjekte (podvod MTIC); zdôrazňuje, že väčšinu strát z DPH znášajú členské štáty, keďže do rozpočtu EÚ sa prevádza len 0,3 % vybranej DPH; napriek tomu poukazuje na to, že vlastné zdroje založené na DPH predstavovali v roku 2019 11,97 % celkových rozpočtových príjmov EÚ, čo naznačuje, že straty na DPH spôsobené zločineckými organizáciami majú na príjmy EÚ vážny dosah;

Audit a kontrolné opatrenia proti organizovanej trestnej činnosti

29. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia identifikovala nedostatky, pokiaľ ide o jej zber a analýzu údajov v rámci boja proti podvodom, využívanie systémov podávania správ členskými štátmi (ako sú EDES a Arachne) a tok informácií; konštatuje, že právne predpisy EÚ o výmene informácií o cezhraničnej trestnej činnosti boli aktualizované len nedávno a nevzťahujú sa na všetky príslušné orgány, čo bráni účinnej výmene informácií medzi orgánmi EÚ a členskými štátmi;
30. považuje smernicu o ochrane finančných záujmov za dôležitý krok smerom k ochrane rozpočtu EÚ, keďže poskytuje spoločné vymedzenie trestných činov a zneužívania finančných prostriedkov a harmonizáciu sankcií za trestné činy poškodzujúce finančné záujmy EÚ; oceňuje, že v smernici sa stanovujú jasné postupy podávania správ a vyšetrovania, vymedzuje sa monitorovanie rámca riadenia rizika podvodov a presadzuje sa využívanie informácií, databáz a analýz údajov členskými štátmi; víta nedávne hodnotenie Komisie týkajúce sa vykonávania smernice o ochrane finančných záujmov a skutočnosť, že všetky členské štáty oznámili svoju úplnú transpozíciu smernice o ochrane finančných záujmov¹; vyjadruje však znepokojenie nad tým, do akej miery bola smernica transponovaná do vnútroštátneho práva; pripomína, že Komisia identifikovala problémy so súladom vo viacerých členských štátoch; konštatuje, že tieto otázky sa okrem iného týkajú vymedzenia trestných činov („podvod poškodzujúci finančné záujmy Únie“, „pranie špinavých peňazí“, „korupcia“, „sprenevera“), zodpovednosti právnických a fyzických osôb a sankcií voči nim, ako aj povinnosti členských štátov každoročne oznamovať Komisii štatistické údaje; naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere zosúlادili svoje vnútroštátne právne predpisy s požiadavkami smernice o ochrane finančných záujmov, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala ich dodržiavanie zo strany členských štátov, keďže riadna transpozícia má zásadný význam pre to, aby Európska prokuratúra mohla vykonávať účinné vyšetrovanie a stíhanie; naliehavo vyzýva Komisiu, aby prijala všetky potrebné kroky na zabezpečenie správnej a komplexnej transpozície vrátane možnosti postupov v prípade nesplnenia povinnosti;
31. víta založenie Európskej prokuratúry, ktorá má mandát na vyšetrovanie, stíhanie a podávanie žalôb v súvislosti s trestnými činmi ohrozujúcimi rozpočet EÚ, ako významný krok v boji proti podvodom a organizovanej trestnej činnosti v EÚ; požaduje účinné financovanie a primerané vyčlenenie ľudských zdrojov pre Európsku prokuratúru; domnieva sa, že úloha Európskej prokuratúry je obzvlášť sľubná v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti súvisiacej s rozpočtom Únie, keďže vnútroštátne orgány sú vo svojom trestnom stíhaní obmedzené svojimi hranicami a iné orgány EÚ

¹ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (COM(2021)0536).

(ako Eurojust, Europol a OLAF) nemajú požadované právomoci v oblasti vyšetrovania a stíhania; konštatuje, že zameranie mandátu Európskej prokuratúry je vymedzené v smernici o ochrane finančných záujmov a zahŕňa boj proti podvodom súvisiacim s výdavkami a príjmami EÚ, podvodom v oblasti DPH, praniu špinavých peňazí, korupcii a účasti v zločineckých organizáciách; zdôrazňuje, že tieto ťažiskové body sú kľúčové v boji proti organizovanej trestnej činnosti, a verí, že Európska prokuratúra bude preto účinným nástrojom na boj proti zločineckým organizáciám, ktoré majú vplyv na rozpočet EÚ; vyjadruje poľutovanie nad tým, že päť členských štátov sa ešte nepripojilo k Európskej prokuratúre, a vyzýva ich, aby podnikli potrebné kroky na to, aby sa k nej pripojili; vyzýva Komisiu, aby medzitým zintenzívnila svoj dohľad nad týmito členskými štátmi; vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom nominácií európskych delegovaných prokurátorov, najmä Slovinskom, a nad výrazným meškaním v mnohých ďalších členských štátoch; zdôrazňuje, že to výrazne oslabuje efektívnosť a účinnosť celoeurópskeho boja proti cezhraničnej trestnej činnosti;

32. zdôrazňuje, že je potrebné lepšie riešiť trestné činy proti životnému prostrediu, ktoré majú cezhraničný rozmer a vplyv na biodiverzitu a prírodné zdroje, ako je nezákonný obchod s rastlinami a so zvieratami, nezákonná ťažba dreva a obchodovanie s drevom a nezákonné obchodovanie s odpadom; vyzýva Komisiu, aby iniciovala rozšírenie mandátu Európskej prokuratúry s cieľom zahrnúť doň cezhraničné trestné činy proti životnému prostrediu;
33. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia vypracovala plán pracovných miest pre Európsku prokuratúru, ktorý jej neumožňuje efektívne plniť svoj mandát; zdôrazňuje, že na to, aby Európska prokuratúra mohla vykonávať svoju hlavnú úlohu, konkrétne boj proti cezhraničnej trestnej činnosti, ktorá má vplyv na rozpočet EÚ, je potrebné primerané personálne obsadenie; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európska prokuratúra je v súčasnosti vybavená nedostatočným počtom analytikov prípadov a finančných vyšetrovateľov na podporu činností európskych delegovaných prokurátorov v oblasti trestného stíhania; vyjadruje poľutovanie nad tým, že operační pracovníci Európskej prokuratúry sa v súčasnosti zameriavajú najmä na registráciu prípadov, a nie na ich stíhanie; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európska prokuratúra poukázala na naliehavý nedostatok ďalších kvalifikovaných právnych expertov a odborníkov v oblasti IT, ako aj administratívnych pracovníkov, ktorí by zaistili bezproblémový priebeh operácií; zdôrazňuje, že okrem ročného počtu 2 000 prípadov musí Európska prokuratúra riešiť viac ako 3 000 nahromadených nevybavených prípadov; vyjadruje znepokojenie nad tým, že pracovné zaťaženie Európskej prokuratúry sa v nadchádzajúcich rokoch ešte zvýši vzhľadom na bezprecedentné sumy mobilizované prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a zrýchlenie postupov verejného obstarávania počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19; zdôrazňuje, že plán pracovných miest Európskej prokuratúry na rok 2022, ktorý vypracovala Komisia, nepostačuje na nápravu nedostatkov, ktoré identifikovala Európska prokuratúra; zdôrazňuje, že ak bude Európska prokuratúra plne funkčná, jej prínosy, pokiaľ ide o ochranu rozpočtu EÚ, prevýšia jej náklady; dôrazne vyzýva Komisiu, aby zvýšila rozpočet a kvalifikovaný personál, ktorý má k dispozícii Európska prokuratúra, aby tak mohla v plnej miere využiť svoj potenciál v boji proti trestnej činnosti;
34. víta oznámenie Komisie o stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti na roky 2021 – 2025 a jej zameranie na posilnenie účinnej a včasnej výmeny informácií medzi orgánmi EÚ a členskými štátmi, napríklad prostredníctvom lepšej interoperability medzi informačnými systémami EÚ a zabezpečením prepojenia s

príslušnými databázami vo všetkých členských štátoch; oceňuje záväzok Komisie zjednodušiť spoluprácu v oblasti presadzovania práva a plne využiť potenciál existujúcich nástrojov, ako je napríklad Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT); víta cieľ Komisie zlepšiť výmenu informácií a spoluprácu medzi agentúrou Europol, agentúrou Eurojust a krajinami mimo EÚ;

35. víta zameranie Komisie na predchádzanie infiltrácii organizovanej trestnej činnosti do legálneho hospodárstva, napríklad preskúmaním rámca EÚ na boj proti praniu špinavých peňazí a existujúcich protikorupčných pravidiel EÚ; víta snahu Komisie o to, aby presadzovanie práva bolo prispôsobené digitálnemu veku;
36. konštatuje, že pranie špinavých peňazí umožňuje zločincovi zachovať si zisky neodhalené a že poskytovanie služieb v oblasti prania špinavých peňazí sa samo o sebe stalo pre zločinecké organizácie ziskovým obchodom; zdôrazňuje, že to významne ovplyvňuje finančné záujmy Únie a členských štátov, keďže šokujúcich 98 % odhadovaných príjmov z trestnej činnosti nie je skonfiškovaných a zostáva k dispozícii zločincovi; domnieva sa, že boj proti praniu špinavých peňazí je kľúčový na to, aby sa zabránilo zneužívaniu finančných prostriedkov zločineckými organizáciami; je hlboko znepokojený zisteniami EDA¹, že opatrenia EÚ na predchádzanie praniu špinavých peňazí sú roztrieštené a nedostatočne koordinované, že existujúci právny rámec je nekonzistentný a stále nie je plne transponovaný vo všetkých členských štátoch a že ho môžu zneužiť zločinci; chváli Komisiu v súvislosti s novým legislatívnym balíkom zameraným na revíziu rámca boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, čo je jednotný súbor pravidiel, ktorý predstavuje významný krok vpred v boji proti praniu špinavých peňazí a umožní jednotné uplatňovanie právnych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu;
37. víta najmä návrh na vytvorenie novej agentúry EÚ, Úradu pre boj proti praniu špinavých peňazí (ďalej len „AMLA“), a zdôrazňuje, že na to, aby bol úrad AMLA plne funkčný, musia mu byť poskytnuté primerané ľudské a finančné zdroje; vyjadruje poľutovanie nad tým, že zriadenie úradu AMLA sa očakáva až v roku 2023 a že bude plne funkčný až v roku 2026; zdôrazňuje, že súčasné otázky týkajúce sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu sú svojou povahou naliehavé a neumožňujú, aby sa stratilo viac času; vyzýva Komisiu, aby predložila konkrétne opatrenia na riešenie súčasných problémov pred tým, ako AMLA začne plne fungovať;
38. okrem toho víta nové návrhy Komisie týkajúce sa kryptoaktív, čo je prevažne neregulovaný sektor, ktorý vo veľkej miere využívajú organizovaní zločinci, ktorí beztrestne presúvajú veľké toky nezákonných peňazí na trhu kryptomien; pripomína, že anonymita obklopujúca určité kryptomeny vedie k zvýšeniu ich využívania na nezákonné činnosti; vyzýva členské štáty, aby nabádali spoločnosti poskytujúce kryptomeny k tomu, aby používali nástroje analýzy na posúdenie potenciálnej trestnej činnosti spojenej s adresami určenia a adresami príjemcu a aby zabezpečili, že budú v plnej miere uplatňovať právne predpisy proti praniu špinavých peňazí, keď používatelia budú zamieňať kryptomenu za skutočnú menu; zdôrazňuje, že kryptomeny musia podliehať rovnakým orgánom dohľadu ako tradičné meny;
39. konštatuje, že finančné spravodajské jednotky (FIU) zohrávajú významnú úlohu pri

¹ Osobitná správa Európskeho dvora audítorov č. 13/2021: Úsilie EÚ v boji proti praniu špinavých peňazí v bankovom sektore je roztrieštené a vykonávanie je nedostatočné.

odhaľovaní cezhraničných prípadov prania špinavých peňazí a financovania terorizmu; konštatuje, že v EÚ finančné spravodajské jednotky pôsobia na vnútroštátnej úrovni a že Komisia považuje koordináciu a výmenu informácií medzi vnútroštátnymi FIU za nedostatočnú¹; vyjadruje poľutovanie nad tým, že existujú rozdiely v množstve a druhu údajov vymieňaných medzi finančnými spravodajskými jednotkami; konštatuje, že to bráni spolupráci medzi nimi, čo zase negatívne ovplyvňuje ich schopnosť včas odhaľovať a prenasledovať cezhraničnú trestnú činnosť;

40. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vnútroštátne prístupy k boju proti organizovanej trestnej činnosti sa medzi jednotlivými členskými štátmi výrazne líšia, pokiaľ ide o právne predpisy, stratégie a operačnú kapacitu; konštatuje, že to je čiastočne spôsobené rozdielnymi úrovňami prijímania a vykonávania právnych predpisov EÚ; je znepokojený rozdielnou úlohou a schopnosťami koordinačných útvarov pre boj proti podvodom (AFCOS) v členských štátoch, čo môže byť dôsledkom toho, že právne predpisy EÚ dostatočne presne nevy vymedzujú ich mandát a komplikujú koordináciu na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ; vyjadruje znepokojenie nad skutočnosťou, že úsilie o boj proti podvodom, ktoré sa týkajú finančných prostriedkov EÚ, zvyčajne nie je prioritou v rovnakej miere ako podvody týkajúce sa vnútroštátnych výdavkov; zvyrazňuje to skutočnosť, že viac ako polovicu prípadov vyšetovaných úradom OLAF členské štáty nesledujú a ešte menej z nich sa dostane do štádia trestného stíhania; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že niektoré členské štáty sa po ukončení vyšetovania neustále rozhodujú nevykonávať odporúčania úradu OLAF a nezačnú súdne opatrenia zamerané na vymáhanie spreneverených finančných prostriedkov EÚ; vyzýva Komisiu, aby využila svoje výsady a prijala potrebné opatrenia na zabezpečenie včasného a správneho vykonávania právnych predpisov EÚ;
41. vyjadruje poľutovanie nad tým, že nedávny výskum naznačuje, že niektoré členské štáty neuprednostňujú podvody týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ v rovnakej miere ako podvody ovplyvňujúce domáce výdavky; konštatuje, že hoci Komisia vyzvala členské štáty, aby vypracovali národné stratégie pre boj proti podvodom (NAFS), len 13 členských štátov to urobilo a žiadny z nich nepoužil vzor poskytnutý Komisiou; so znepokojením konštatuje, že tieto rozdiely medzi členskými štátmi predstavujú prekážky v účinnej spolupráci; vyzýva preto Komisiu, aby prijala ráznejšie opatrenia s cieľom zaviesť pre členské štáty povinnosť stanoviť pravidlá na predchádzanie podvodom poškodzujúcim EÚ;

Záver

42. vyzýva Komisiu, aby vypracovala spoločný prístup k posudzovaniu vplyvu organizovanej trestnej činnosti na finančné prostriedky EÚ a zhodnotila účinnosť opatrení prijatých na riešenie tohto problému vo všetkých členských štátoch; považuje včasnú, úplnú a účinnú výmenu informácií za nevyhnutnú, a preto opätovne zdôrazňuje význam harmonizovaných vymedzení v záujme zaistenia porovnateľných údajov medzi orgánmi EÚ a členskými štátmi, aby tak bolo možné odhadnúť vplyv činností organizovanej trestnej činnosti na financie EÚ a prijať rýchle opatrenia na boj proti nej;
43. vyjadruje znepokojenie nad tým, že súčasný systém rozdielných vnútroštátnych prístupov bráni účinnému cezhraničnému prístupu k riešeniu tohto problému, ktorý

¹ Pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2021)0190. Posúdenie vplyvu – Sprievodný dokument k balíku opatrení v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, 20.7.2021.

poskytuje zločincovi príležitosť pokračovať v ich činnosti bez toho, aby boli bráni na zodpovednosť; vyzýva členské štáty, aby úzko spolupracovali s orgánmi EÚ a medzi sebou a využívali nástroje a služby Únie v boji proti organizovanej trestnej činnosti s cieľom maximalizovať výmenu údajov a uľahčiť cezhraničné operácie zamerané na činnosti organizovaného zločinu proti rozpočtu EÚ;

44. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zvažili jednotnejšie využívanie všetkých dostupných nástrojov na odhaľovanie podvodov a boj proti nim, najmä IT platformu Arachne a systém EDES; zdôrazňuje, že interoperabilita databázy Arachne, systému EDES a inštitucionálnych a vnútroštátnych databáz má zásadný význam pre zabezpečenie účinnej výmeny informácií s cieľom predchádzať podvodom ohrozujúcim rozpočet EÚ a identifikovať ich; vyjadruje poľutovanie nad tým, že rozsah pôsobnosti databázy Arachne a systému EDES, ako aj informovanosť o nich a ich využívanie členskými štátmi sú v súčasnosti obmedzené; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že systém EDES pokrýva priamo a nepriamo spravované finančné prostriedky, ale nie finančné prostriedky v rámci zdieľaného riadenia, hoci tieto finančné prostriedky predstavujú približne 80 % výdavkov EÚ; vyzýva Komisiu, aby rozšírila uplatňovanie systému EDES na tieto finančné prostriedky; opakuje svoju výzvu Komisii, a najmä členským štátom v Rade, aby zaviedli povinné používanie databázy Arachne; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila rámec na výmenu údajov medzi inštitúciami EÚ a s členskými štátmi s cieľom maximalizovať stupeň účinnej výmeny informácií a zároveň dodržiavať požiadavky na ochranu údajov;
45. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty tým, že bude poskytovať vnútroštátnym orgánom odbornú prípravu s cieľom vybaviť ich primeranými znalosťami, aby vedeli využívať nástroje ako EDES a Arachne čo najúčinnnejším spôsobom a v súlade s normami EÚ v oblasti podávania správ; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi analyzovala ťažkosti, s ktorými sa vnútroštátne orgány stretávajú pri používaní systému EDES a databázy Arachne, a aby vydala konkrétne odporúčania a zlepšila existujúce všeobecné usmernenia a používateľskú ústretovosť týchto nástrojov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že niektoré členské štáty sú proti používaniu týchto nástrojov zo strachu zo zvýšenej byrokratickej záťaže; zdôrazňuje, že ak sú tieto nástroje správne integrované, môžu v skutočnosti znížiť byrokráciu; vyzýva členské štáty, aby prehodnotili svoju pozíciu k tejto otázke, a Komisiu, aby sa ďalej angažovala v propagácii výhod systému EDES a databázy Arachne pre členské štáty; vyzýva na zavedenie systémov odbornej prípravy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí, ktoré by orgánom umožnili odhaliť riziko potenciálneho podvodu pred vyplatením finančných prostriedkov, najmä v oblasti požiadavky „poznaj svojho klienta“ a nezverejneného zapojenia politicky exponovaných osôb do dotácií, projektov a grantov v rámci SPP;
46. považuje nariadenie o spoločných ustanoveniach¹ (NSU), ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá uplatniteľné na európske štrukturálne a investičné fondy, Európsky fond

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond plus a Kohézny fond, za ďalší dôležitý prvok predchádzania zneužívaniu fondov EÚ organizovaným zločinom;

47. zdôrazňuje, že dôležitým krokom v boji proti organizovanej trestnej činnosti je zníženie jej ziskovosti; v tejto súvislosti pripomína prácu úradu OLAF, ktorého vyšetovania sú kľúčovým nástrojom v boji proti podvodom; vyjadruje poľutovanie nad tým, že miera podávania obžalôb na základe odporúčaní úradu OLAF členským štátom je nízka a má klesajúci trend, keďže sa znížila z 53 % v období 2007 – 2014 na 37 % v období 2016 – 2020; ďalej konštatuje, že miera skutočného vymáhania finančných súm odporúčaných na vymáhanie sa v posledných rokoch neposudzovala a že z posledného posúdenia vzťahujúceho sa na roky 2002 až 2016 vyplýva, že miera vymáhania je 30 %; vyzýva úrad OLAF a Komisiu, aby vyšetrili základné dôvody, a vyzýva členské štáty, aby splnili svoju zákonnú povinnosť vymáhať finančné prostriedky a úzko spolupracovali s orgánmi Únie s cieľom zabezpečiť účinné vymáhanie finančných prostriedkov zneužitých organizovaným zločinom, keďže šokujúcich 98 % odhadovaných príjmov z trestnej činnosti nie je skonfiškovaných a zostáva k dispozícii zločincovi; vyzýva úrad OLAF, aby na základe svojich finančných odporúčaní zhromažďoval informácie o miere vymáhania a aby tieto informácie zverejňoval vo svojich výročných správach; zastáva názor, že rozhodné opatrenia na vymáhanie finančných prostriedkov, a to aj prostredníctvom preventívneho zaistenia alebo zaistenia založeného na hodnote, môžu odrádzať zločinecké organizácie od páchania podvodov poškodzujúcich EÚ, a tým chrániť jej finančné záujmy; vyzýva členské štáty, aby zvýšili mieru konfiškácie finančných prostriedkov spojených s podvodmi s väčším dôrazom na preventívne opatrenia; vyzýva Komisiu, aby posúdila možnosť doplniť súčasný roztrieštený prístup k vymáhaniu majetku prostredníctvom celoúnijného orgánu zodpovedného za zabezpečenie včasného a účinného vymáhania finančných prostriedkov EÚ;
48. domnieva sa, že predchádzanie podvodom a boj proti podvodom páchaným organizovanými zločineckými skupinami by mali byť prioritou riadiacich, certifikačných a kontrolných orgánov a mali by byť predmetom špecializovaných finančných vyšetovaní; domnieva sa, že boj proti organizovaným zločineckým skupinám si vyžaduje aj posilnené pravidlá a opatrenia týkajúce sa zmrazenia a konfiškácie majetku, a to prípadne aj s možnosťou dočasného zaistenia majetku v hodnote zodpovedajúcej výnosom z trestnej činnosti, aby sa zabránilo presunom alebo nakladaniu s týmito výnosmi pred uzavretím trestného konania; zdôrazňuje, že je mimoriadne dôležité, aby sa čo najväčšie úsilie venovalo vymáhaniu prostriedkov EÚ, ktoré boli získané podvodom; dôrazne podporuje účinnejšie vyšetovanie s cieľom narušiť štruktúry organizovanej trestnej činnosti a zdôrazňuje, že orgány presadzovania práva musia byť o krok vpred pred páchatelmi trestných činov, ktorí čoraz častejšie využívajú nové technológie a chopia sa každej príležitosti na rozšírenie svojej nezákonnej činnosti online alebo offline;
- o
- o o
49. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.